

АЗИЙ ЧҮРЭЭ—СОВЕТ ТЫВАМ АЖЫЛ-ИШЧИ НААДЫМЫНДА

БҮГҮ ЧҮРТТАРЫҢ ПРОЛЕТАРИЙЛЕРИ, КАТТЫЖЫҢАР!

ШЫН

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНИҢ КОММУНИСТ ПАРТИЯЗЫНЫҢ ТЫВА ОБЛАСТЫ БОЛГАШ КЫЗЫЛ ХООРАЙ КОМИТЕТЕРИНИҢ, АЖЫЛЧИ ЧОННАР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛАСТ БОЛГАШ КЫЗЫЛ ХООРАЙ СОВЕТТЕРИНИҢ ОРГАНЫ

1925 чылда
үндэстелтиген
1961 ч.
И Ю ЛЬ
9
ВОСКРЕСЕНЬЕ
№ 161 (4951).

Өптээ 2 көп

ЧУРУНГА: Тес-Хем, Чөөн-Хемчин районнардан келген, областың малчынар Наадымның киржикчилери.

Наадым

Дуун, июль 8-те Совет Тываның бүгү булуңнарында Кызыл хоорайга келген эн дээр малчынар боттарының Наадымна (байырдалма) өгөлөөш, бөгүн уругу-чүлөп турар. Малчы чонну маалымды ажал-ажының көргүзүү—ол Наадымны бүгү Тыва дөңгөлөп турар.

СЭКП-ниң ХХII съездинге алдар шамдыр эрес-шудуругу күш-абырдыла областың малчынарының Наадымны киржир эртен чедип алган ол мурнакчы малчынар шийттиңи малчыны баш санын өстүрер, мал ажылының продуктуларын бүдүрерин болгаш күрүнеге садарын сөздүлдүр талашыла уругу үзүлгү бүдүрүшпөр. Оларның дуржулазы — күш-ажылың бүгү кижилерине үлгөр-нжек болур. Хойжулар О. Лопсанчап, У. Кандан, М. Сүсүгбей, И. Карбы, М. Ийме, И. Доржу, С. Сагдайды, У. Кенден, Т. Туурак, саанчылар В. Чамына, М. Хроменко, М. Бичинируу, Г. Блинова, М. Гоголева, Н. Чеботарева, бызаа ажаачылары Д. Завьялова, А. Блинова, инек жадарчылары М. Дамчат-оол, С. Ууыйга болгаш мал ажылыны оюн-даа өскө хей-хөй мурнакчыларын аатары, алдарың ажил-херээ бүгү Тывага биядигир.

Малды ажаарының, чөмгөриңиң эозетининг чурумнары болгаш нормаларының шыгыны сагып, болуңун херээңиң бээлүгү мастерлери болуп турарының ужуруда оларның күш-ажылының түнөөдери болуңун ажал-ажылыңа база ийги-областың бүдүрүлгенин ортук дептелиңи дыка аажып турар. Ынчангаш оларны коммунизм тургузушкунун мурнузу одурттыла чоруп турар бистин мурнакчыларыбыс, чоргаларыңчыларыбыс деп адал турарының ужуру ол.

Кызылдың культураның болгаш дыңтанганың Гастелло аттың паратының ногаан театрына дуун кезээ болган областың малчынарының байырлыг хуралында 1961 чылдың бирги чартында областың мал ажылачыларының социалисттик чарыкыларының түнөөдери чугааланганын, СЭКП обкомунуң бюрозунун болгаш обкомунуң доктаалың бээлүгү чарыкының тилекчиликтерине шилчир Кызыл туктары болгаш Хүндүлөл бижиетери ты-выскылаан. Чылдың бирги чартында күрүнеге өрт садар талашы-биле бирги чери Бай-Тайга район, сүт талазы-биле Чөөн-Хемчик район элээш, СЭКП обкомунуң болгаш обкомунуң шилчир Кызыл туктары болгаш Хүндүлөл бижиетери ты-выскылаан. Чылдың бирги чартында күрүнеге өрт садар талашы-биле бирги чери Бай-Тайга район, сүт талазы-биле Чөөн-Хемчик район элээш, СЭКП обкомунуң болгаш обкомунуң шилчир Кызыл туктары болгаш Хүндүлөл бижиетери ты-выскылаан. Чылдың бирги чартында күрүнеге өрт садар талашы-биле бирги чери Бай-Тайга район, сүт талазы-биле Чөөн-Хемчик район элээш, СЭКП обкомунуң болгаш обкомунуң шилчир Кызыл туктары болгаш Хүндүлөл бижиетери ты-выскылаан.

Ю. А. Гагарин Англияга баар
«Индастриал энд трейд фэйрс лимитед» дээр англи компания делегейде баштайгы совет космонавт Ю. А. Гагариниң Англияга чалаан.

Ю. А. Гагарин Лондонда совет улөтпүр делгелгезиниң үезинде Англияга баар деп турар.

СЭКП Төп Комитетинде болгаш ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелинде

Дээди школаның туснай эртемнигерин белеткээринге эн улуг чедишкннерни чедип алган ажилдакчыларын ССРЭ-ниң өрдөнөри болгаш медальдары-биле шаңгыраары СЭКП Төп Комитетинде болгаш ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлели эргениң чугула деп санаан.

КРЕМЛЬГЕ ХҮЛЭЭП АЛЫШКЫН

МОСКВА, (СЭТА). Июльдың 7-де Совет Эвилелинин дээди школаның ажилдакчыларының Бүгү-өвилел чөвүлел хуралы болуңун ажалың дөөскөн. Ону холбаштыр Совет Чазак Кремльге хүлээп алышкын кылган.

Улээп алышкына профессорлары, башкылары, чүрттүң дээди өөрдилге черлериниң удуртчулары болгаш чөвүлел хуралдың өске-даа киржикчилерин чалаң келдирген.

КУДР-ниң партия-чазак төлөөлери Москвадан үнүпкен

МОСКВА, (СЭТА). Бөрөй Улус-Демократтыг Республиканың партия-чазак төлөөлери СЭКП Төп Комитетинде болгаш ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң чалааның бээлүгү Совет Эвилелинге чоруп тургаш, июль 7-де Иркутскиге чоругуш.

Внуково аэродромга Көрейниң Күш-ажылы партиязының ТК-зының даргазы, КУДР-ниң Министрлер Кабинетиниң даргазы Ким Ир Сенни болгаш оң баштааны партия-чазак төлөөлериң кижигүнерин СЭКП ТК-ның Бирги секретари, ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы Н. С. Хрущев, эштер Ф. Р. Козлов, А. Н. Косыгин, А. И. Микоян, Е. А. Фурцева болгаш өске-даа совет удурткучулар үдөн.

Областың малчынарының Наадымның киржикчилери — Бай-Тайга районнуң «Мурнакчы» колхозтуң малчынары.

Наадымның киржикчилери чугаалап тур

МЭЭҢ БЕЛЭЭМ

— Сарлык каларып эгелээш үш чыл болурум. Амгы үеде мээң каларып турарым төрүүр 93 сарлыктың 88-зи оолдаккан, оон 89 бызааларым менди алдым. Арткаң беш сарлыктың үжү төрүүр, ийизи кызыр. Ынчангаш 90 бызаа апыр хүдээлгем ажыр күүсеттинер. Малчынарың Наадымныга белээм ол.

Бистиги сарлык фермазында 7 саанчылар бар. Олар бо чылдың бирги чартында 11 тонна сүттү саап, 12 битон амыр сарлагын күрүнеге дужаган. Эвээш-даа болза, ажалымыс түнөөш Наадымның киржикчилерине чугаалаар сен деп өөрүм менээ чагаан. Ону бараалгатканым бо.

Хөй сүт дээш

Саанчы болур дээр күзелмни колхоз даргазынга чугааладым. Колхозтуң баштаар чери күзелмни ол-ла дораан боттаандырган. Ынчангаш бо чылдың кыжынында эгелен саанчылап кирдим. Баштайгы кош хомуктарда бергелер турганы чугаажок. Оу бергелери ажарыңа дуржулгалыг саанчылар менээ дуулашкан.

'860 ЦЕНТНЕР НОГААН МАССА

Мал ажылының продуктулуун шийттириңиң бедидерине кукурузаның улуг ужуру-дузалыны эш Н. С. Хрущев СЭКП ТК-ның январь Пленумунга онзалал айткан. Кукурауза—хөй өрт, сүт, дүк дээрин бистиги «Кызыл партизан» совхозтуң бүгү ажал-ишчилери амьдырал кырынга бүрүр көргөнер. Ынчангаш кукурузаның тарылга шөлүн совхоз бо чылын 750 гектар чедир калбарган.

Областың малчынарының Наадымның киржикчилери — Бай-Тайга районнуң «Мурнакчы» колхозтуң малчынары.

ССРЭ-НИҢ КАМГАЛАЛ МИНИСТРИНИҢ ДУЖААЛЫ

1961 ч. июль 9. № 158 Москва хоорай.

Эштер ужудукчулар болгаш штурманнар, инженерлер болгаш техниктер, агаар алыжылары болгаш радистер, ужал чүүл механиктери болгаш моторжулар, хамааты агаар флотуң болгаш ужал чүүл үлетпүрүң ажилдакчылары, Армияга, Ужал чүгүге болгаш Флотка дуулаарының эки-тура интеллигенция спортчулары!

Партияң болгаш чонну амьдыралыңда алдарың болушкунуң-биле СЭКП-ниң ам болур ХХII съездин-биле болуңган кайгамчык улуг политиктиң көдүрүшкүңүң байдалыңда ол байырдалды бистин Төрөөн чуртунуң демделген турар. Чеди чылдың үлүк шыгың планың хуусса бетинде күрөдөр дээр, партияң Төп Комитетинде болгаш Пленумунуң колээ ажал-ажыны улам ыңай хождөр дугайында шийттирлерин боттаандыры дээр, Совет Эвилелиниң ажилчы чоннары эрес-маадырларың-биле дөңгөлөп турар.

Коммунист партияң удуртуламы-биле бүгү кижжи төрөлгөтөйниң чырытталып келер үези—коммунизмге орукту ажалдып турар бистин улуг болза социалисттик эволюцияны, эртемниң болгаш техниканың күчүлүгү өзүлдөтөй үндөстүлгө, Агаар Флотуң хождүлүгү бистин чедип чыгышкын-биле, октаргай шийткээринге шыгаргангай чедишкннерни чедип алган Совет хамаатыны, ССРЭ-ниң космонавт-ужудучузу Ю. А. Гагариниң октаргай делегация чарыкы ужурамы-биле холбаштыр бистин алдарлыг Төрөөн чуртунуң Черниң тоогузуңда чаа үч-чаданы ажиткан.

Совет чазак болза, коммунист тургузушкунуң пландарың боттаңдырышсаң, янзы-бүрү интеллект системаларың күрүлөрүң тайбың кожа-көлбөэ догунаарыңың политиканың чайгылыш чокка чорудуп, делегацияң дүшкүрүп чоруп кошкандырың, чаа дайының айымалың чыдадырың болгаш улустар аразыңа быжың тайбыны база найырдалы тургузганың чүткүлдүү-биле чедип ал турар. Оон-биле кады монополистериң эрге-ажыктарын илгерилеп турар агрессия инпервалтисттик бөлүктөр калчаалың элдере чепселгенишиңни тургулуп, делегацияң байдалың бергелдеп чидигелдирерин оралдажып турарлар.

Мындай байдаа турда, Ужал чүлдүү бот-составыңа, оон-биле кады Совет Армияның болгаш Шериг-Далай Флотуңуң бүгү дайыңчыларыңиң сорулганы—шериг техниканың улам улуг чүткүлдүү-биле өөренири, боттааның дайыңчы мергежилни улам сайзыраңгайдыры, шериг кезектеринге дайыңчы сагыла-чурумуң болгаш организастиг болуңуң бүгү хем-чегер-биле быжыгларың, серемчелдди болгаш дайыңчы белен байдалды бедидери болур.

Бүгү улустуң байырлары — ССРЭ-ниң Агаар Флотуңуң Хүңүң холбаштыр силерге байыр чедирип, амьр-мендирини айтырып тур мен.

Чепсектиң куштериниң ужал чүүлүңү, Хамааты Агаар Флотуңуң бот-составыңа, ужал чүүл үлетпүрүңүң ажалчынарыңа, конструкторларыңа, бүгү ажилдакчыларыңа, ДОСААФ кижигүнерине дайыңчы болгаш политиктиң белеткел талазы-биле, ужал чүүл эртемни болгаш техниканың хождүдери, октаргай делегация шийткээр, ужал чүүл талазыны чаа-чаа рекордтарың чедип алар талазы-биле улам ыңай чедишкннерлиг болуп, СЭКП-ниң ХХII съездин уткуурун күзөдүм.

ССРЭ-ниң Агаар Флотуңуң Хүңүңе алдар болдуруп дужаарым болза: Бистин Төрөөн чуртувустуң найымыламы — Москвага болгаш эвилелдекен республикаларың найымылдарыңа бөгүн, 1961 чылдың июль 9-та артиллерияның чээрби дааштаашкынары-биле салот кылдыр.

Улуг Совет улус болгаш оң алдарлыг Агаар Флоту дөңгөлөгүң! Совет Эвилелиниң күрүне эрге-ажыктарыңың айымал чок чорумуң камгалалыңда серемчелдигиң туруп турар Совет Чепсекти Күштер делегеризин!

Бистин бүгү тилекчелериниң сорул кийриктиң болгаш организастиг чызы—Совет Эвилелиниң Коммунист партияңың делегеризин!

ССРЭ-ниң Камгалаал Министри Совет Эвилелиниң Маршалы Р. МАЛИНОВСКИЙ.

БӨГҮН—СОВЕТ УЖАР ЧҮҮЛДҮН ХҮНҮ

Чурукта: Кызыл аэропорттун муракчы уюдуучулары (солагай талаада) анык уюдуучу Ш. Шавар-оол, Тыванын эң хоочун уюдуучулары, «миллионерлер» А. Ензак, Чимит, Х. Хоппа болгаш коммунист күш-ажыл экипажынын командирин А. Чимий-оол.

Бистин убудунчуларывыс партиянын

XXII съездизинге

(Аэропорттун начальнигиниң политоралакчыы эт Волокитин-биле беседа)

Бөгүн бистин социалисттик Төрөөн туртувустун амылчы чонварынын заңчыл апарган улуг байырлазы— ССРЭ-нин Агаар Флотунун хуну. СЭКП-нин XXI съездизинин төөгүгүтү шиттирлерин амыралга ботландырып турар совет улус бө чылын Агаар Флотунун хүнүн коммунист туртувустунун шайгам-чыггы чач тилектеринин үезинде, СЭКП-нин XXII съездизинге күш-ажылчы белестерилг ужурамыр дөш калбарган патриоттук көдүрүшкүнүн үезинде эрттирип турар.

Бистин туртувусту ухар чүүлдүң туртуу деп адаам таварылга өвөс. Агаарга ужура бир-де дугаар аппаратты 1882 чылда өрө эртеден болгаш чогадыкчы Можайский кылган. Амы үеде бистин туртувус эң бедик, дүргө, ырак ухар самолёт-ларын, эң сайырангы ракетка техниказынын туртуу апарган. Орус эртеден Циолковскийниң октаргайке жуулушкунарын болурун дугайында эртеден үндээлдери Совет Эвилелинин хамаатым, убудучу Ю. Гагарин бо чылдын апрель 12-де «Восток» деп космиктиг корабль-би-

ле Черни долгадыр ушкаш бадыт-кан. Хамаатын Агаар Флоту эң чуту-гула чери өөлөп турар. ССРЭ-ниң улус амыл-агыл көгүздизиниң чеди жыл планын боттаар бистин чурт-ка пассажирлер сөөртүлгөн 6 каттап өөр, 30 ажыг чач аэропорттарын тудары көрдүнгөн. 1. Коллективтиң амыл-хертериниң дугайын чугаалап көрүр — Аэропорттун коллективни 1950 чылда 2890 пассажирлерин болгаш 243 тонна чүктү сөөрткөн болза, артык чылын 66 муң пассажирлерин болгаш 4347 тонна язым-бүрү чүктү сөөрткөн. Чугла бо чылдын бирги чартымында бөзүн 34 муң пассажирлерин, 2200 тонна чүктү сөөрткөн-дир. Коммунист күш-ажылдын коллективни деп бедик атты чедип алыр дөш дежисежиң турар бис. Чартык

толетчулар Дрибба, Чайкин, Князев, Плотников, Александров олар хоочун убудучу Чимиттин удуулгазы-биле шалыг-даа далгаларын чүгле эки күсөдин турарлар. 4. Убудунчуларың неээз амыл-агылга киржилгези мандыгыл? — Самолеттун дуазы-биле арга-арыгын, тараанын кырыкта доозун-валдырышыкынын болдурун, өң унун дүждүң бедир, чер амыл-унын культуранын сайырадыр амылдар өскө боластарда, калбаа-биле неперен. Бистин убудучу-ларымыс бо чылын 1000 га тараа-га дүждү бедирлериниң химиктиг доозуналдырышыкынын чоруткан. Бистин сайып турарымыс-биле алырга чокку чылдарда 15—20 муң га тарааны доозуналдырышыкынын арга-арыг бар. Бир тоннага чалгыс само-лет-биле 300—400 га чери язым-бүрү химикаттар-биле доозуналды-рып болур, ыңчаарга 1 га чери доозуналдырышыкынын өртөз чүгле 70 көпөк болгай, а ону хол-биле доозуналдырыр болза, анаа ызма хей күш-хуя, ачка чарыглаттынар. Мыңалган авиациянын жеде амыл-агылга ажылаары чутула. Авиацияктар арта-биле хөкчү-лерин узутарынын дугайын чуга-алаары база артык өвөс боор. Бо чылын май айда Каз-Хем районун 9500 га тараа шөлүдө хөкчүлерин узутары-биле химиктиг хоран-вашыкынын чоруткан. Оң түнелени-де мында өргөлерин 95 хузу узу-даттылган болган. Ол районун «Тилелге» колхозунун тараа шөлү-дө өзүп-неперен өргөлөр чүглө өрткөн чылын 360 га чери амыл-агыл дүждүң чигенер, азы 1 га черле 40 хире өрте турган. Ам ол өргөлөр барык шүптү узулатылган. Бир га черле хөкчүлерин хоран-вазына чүглө каш көпөк чары-гаттынар болганда бо амыл-агыл-лака дидими-биле непередери чү-гула.

„Шынныч“ материалдарының изи-биле

Танды районда Хову-Акс «Тыва кобальт» комбинаттын амылчына-ры болгаш инженер-техниктиң амыл-дакчылары чеди чылдык планын хуусаа бетинде ботландыра, 1961 чылда бугурулгенин мурнува сал-дыган сорудаларын ажыг күсө-дир дөш демисежиң турда, амылчы чонун хандырып турар Хову-Акс суурда столованн амылчыда улуг-чептер барын илереткен, эш Д. Шалыктын корреспондентиязы «Шынта» парлаттыган. Комбинатта партия организаци-янын бюрозунун редакцияга ды-натканы-биле алырга, ук корреспон-дентияны партбюрога чугаалакчы өргөн соонда, комбинаттын админи-страциязы болгаш рудком столован-ны амылчыда чептерини эдер, чонун хандырышыкынын өкжидер хемчеглерин алган. Амыг үеде сто-лованын чепиниң асортментин көвүдөн болгаш шынары өкжизон, сүттү болгаш сүттен кылган чеп-нерни доктаамал садын турар.

Түңнел чүнү көргүскенил

1960—1961 өөредилге чымында Барыин-Хемчи районунун школала-рына күрүнө өкзамениер өрткөн өөредилге чымында дензөрте шынар болгаш хуу талазы-биле бедик көр-гүзүлгү болган. Экзамениерге ки-ришкенериниң хей кезин бижимел болгаш аас-биле харылаар өртке-лерге «4», «5» демдектерге дүжа-ган. Орус дылдың бижимел амыл-дарына, математикага өөренкчи-лериниң хей кезин эки бодал, би-жээнер. 8—10 класстарың бугурулге бригадаларынын амыл организаци-ятыг өрткөн. Чижэе, Кызыл-Мажаалк ортумак школанын 40 өөренкчи-лери «Тыва даг-дугу» комбинати-га турду хөргөне өөренишкан, амыл-дап эрттиргенер. Районунуң школа-ларынын хей кезинге көдөз амыл-агыл машиналарын өөренер бөлүм-нер кичээдери чедишкенин дооскан. Башкыла амылчының арга-лур-жулазын бедилди, школаларынын хей-ниги амылдарында идеякелги киржиң келген башкыларга Аксы-Бармык ортумак школада Билчин, Хеймер-оол, Бармык чеди чыл шко-лада З. Тихоновна, Кызыл-Ма-жаалк ортумак школада Т. Пракхи-на, Төң-Төрезинде Р. Богатырба,

Хөндөленде Л. Машковцев болгаш өскөдөр-дөө хамаарың. Олар уруг-лар-биле амылдын яны-бүрү мето-диктиг аргаларын өкк ачыткан, олар-биле азы колхозтарже, бууруга-лерже акусуршалары организас-тал турганнар. Бо өөредилге чымын төнтүздө школаларга ботуп өрткөлдөн өкза-мениер чедишкенин өрткөн-дөө бола, районга нияти-биле өөредил-ге амылдары чавыс денелге өрткөн. Эрги-Бармык, Шекпаэр, Ан-Довурак школаларына өөредилгенин хузуу районун өскө школаларына боттар-га эң-не хузу болган. Багай өөре-ген өөренкчи-лериниң хей кезин күсө-кү шындадаларга артын. Оң чыл-даганы бола, ылангыл математика база орус дыла оларын эң-не кош-ках өөренип келгенин хөргөлөп тур-ар. Ам соруга бола, школа бугурул-ге багай өөредилгелерге чалгы үеде дузаал, өрткөнге катта-ташыкынарын амылгы дыштан-газы-биле холбаштырып турган, оларын күзүн дараанын класиче шилчидери болур. П. БАРАНОВ, Барыин-Хемчи райОНО-нун школалар инспектору.

Даалга мурнуу чарыында

— Бичи тургаш-ла ухар чүүлге анык турган мен. Самолет хуртууга-ге дөмейлей чөпү алчи ыштыг төлдөк дөрт ыш ужуга кадал алган, хата улуг чүгүрттеринге, суурну оолдарында меңөз чөдөр ажы-өкк турган. Ам ужулчу апарганымда бөзүн ааман ам-даа хашаан ышкан сагындар: үтөр бөо огудан дүргө ухар самолёттар-ны азы октаргайке космиктиг ужу-душкунарын кылдыр корабльдерин башкарысаар мен. Бо болза аэропортта «АН-2» са-молеттун командири комсомолчу Борис Капурикин чугааздыр. — Борис шын-на чугаалады, бо-дан-даа көрүндө, бистин ухар турарымыс «АН-2-лер» чүглө 1000 айт күштүг, а Барыин Сибирякниң Байлоур космодромундан Юрий Алексеевич Гагаринниң ужуп үгени «Восток» деп космиктиг корабль бо-ла 20.000.000 айт күштүг болгаш шакта 28.000 километрин ухар. Ким кыдыг корабльди башкарыса-вазды? Чажырыс мен, Юрий 327 км бедикте ухар турар деп мезелин дышпаан дөраан өөрүп, харып-даа аларгаш турган мен—деп ийги убудучу Василий Коханов немеп калды.

Чалгыс экипажтын убудучулары комсомолчу Капурикин болгаш Коханов олар ССРЭ-ниң Агаар Флоту-нун хүнүн боттарынын күш-ажыл-чы үлүн кирип, ужурашаннар. Анык оолдар коммунист күш-ажылдын өкшөкчү ага дөш амыл-агыл, өөренип, чурттап турарлар. Поч-та, пассажирлер дажымыр, чүк сөөр-түр болгаш өскө-дөө көргүзүлгө тала-зы-биле чартык чылдын планын комсомолчу өкшөкчү 115 хуу күсөт-кен. Оларын кайызы-даа хей-нигиниң амылчы идеякелги киржилер, боттарынын политиктиг болгаш тех-никтиг билгелерин бедир-биле өөренип турар. Борис партия төөгү-зү өөренип бөлүгүнүн дышкычызы, уран чүдү коллективниң киржи-чизи. Василий Совет Армиянын шүүргелекчи ухар чүүлүнү ху-рээден чөккөт чаа келген-дөө бола хамаатынын ухар чүүлүн негеделерин шигээдип, күсөдери-нге улуг чедишкенин. Ол само-лет командиринге өөрениринге белестенип турар. ...Самолет даалга күсөдип ужуп үнүштерине белен. Комсомолчу өкшө-кчү чоруптар дей бергенде салгы са-выла хөргөкчү анык оол чедип келди. Ол шериг албаныннан база-ла ыныг үр өвөсте халажып келген, ам «АН-2» самолёттун командири, аэ-ропорттун комсомол организаци-янын секретары Олег Зернов болду. Келген дөраан-на өөрүнге чалгын бере берди: — Радио бедирден келгени-не бо. Хонар черинерде туман бар деп дамчытты. Бээр өрткөн. Бүдүн чар-тык км бедик чораша, бо чыткан ча-выс чер-биле аэродромга баар болгай силер. Каттын күжүн, улаанышкы-нын тодарыш алган, ам чавызап бадар. Бир өвөс бо талаан келгече-ре, ында шын халаар бар, туманда көзүдөй баар, а бир өвөс дуу та-

ладан келгичере хонар черинер ша-ла ийленчек болгай. Ону утпарай! Борис болгаш Василий болуңун өкшөкчү чалгын кичээлгелг дым-шаны, байырлажыл алдылар. Ам болуңам, бис абтагытпаал дөраан, кезек када бөдөнгөш, Борис Капурикин чугаалады: — Бодунун кайыгычтык ужу-душкунун Ю. Гагарин СЭКП-нин XXII съездизинге тураскалан бол-гай. Бүгү совет улус боттарынын күш-ажылчы тилектелерин, амыл-чынынарын төрөн партиянынын съездизинге тураскалп турар. Шы-даар шавыс-биле амылдан турган комсомонист күш-ажылдын өкшөкчү атты съединиң амылдары хүнүге чөдөр чедиң алыр бис. Бистин белө-вөс ол болуң.

Удатпаанда областың эң ырак суурларынын бирээзинден меңөз кел-ген: — Даалга күсөттиңген, дедир ужулчуус. Чурукта: аэропорттун комсомол организаци-янын секретары О. Зернов (солагай талазында) Капурикин болгаш Коханов оларга чалгы берип тур. А. АИР. Фото авторуу.

Чагаа парлаттынмаза-даа

Бин-Хем районунуң Черби болгаш Кара-Хаак суурларында почта, эң ылангыч солун, сеткүү чедирлөгө-нүн багай организастагынганы эш М. Чыдың редакцияга бижээн. Редакциянын чоруткан матери-ялына Бин-Хем район харылаа кон-торазынын харылааны болза, Чер-би харылаа салбырында чалгыс ки-жи амылдан турары-биле ийи суур-га почта чедирлөгөне чептер турган. Сөөлү үеде Черби шалазы-нын өөренкчи-лери харылаа салбы-рын шөкө алган, почта чедирлөгөң боттадавас апарган.

Чарлыктарны чоңга танытырып турар

Ниятилеге амылгы амыл кыл-бай, мангыс сү-биле амылдары-га хей-нигиниң корум-турмуун үрөз өкжилер-биле демисеги күштөдир дугайында РСФСР-нин Дөди Советиниң Президиумунуң ху-лөп алган Чарлыктарын чоңга та-нытырыр дөш Каз-Хем районунуң партия, совет организаци-ялары сөө-лү үеде чалгы хөргөлөрүн ап чо-рудуп турар. Колхозтарын төптө-рлөгөн, Сизин, Эржэй, Ужеп суурла-ры болгаш районунуң Культура бажы-нына «Күш-ажыл—бистин байла-агыстың үндөзини», «Ажыл кылбас кижин—чөм чивес» деп темаларыг келээдери организастап эрттирил-гөн. Колхозчу суурларга, бугурулгелер-нин, албан черлериниң коллектив-теринге чаа хойбулар таандыктагы-нын дугайында чылдырган хураал-дын нияты-биле 2000 ажыг ки-жи олуртушкан. Тематиктиг келээ-дере, лекцияларга, хурааларга, бе-седилерга киржиң ботуп амылчы чол РСФСР-нин Дөди Советиниң Президиумунуң Чарлыктарын бир өп сеткээдир чүдүдүтүңү хулазон ал-ганнар. Ниятилеге амылгы амыл кыл-бай, мангыс сү-биле амылдары, хууда олча-ажык суур чорукка чал-гыкчан чалгыс өкжилериниң районда барын хурааларга чүвө чугаалаан эштер шиттирлөгөн илередин, мыдыг

„Нур черниң маадырларына“ тураскаалдың эң эки төлевилели дээш Бүгү-эвилелдин амын конкурузун чорудар дугайында

ССРЭ-ниң Министрлер Чөвүлө-нин даясканын боттаар ССРЭ-ниң Культура министрствоузу, ССРЭ-ниң Улус амыл-агыл чеди-шкенинниң делегелгенин чөвүлө-нин комитеди, Москва-нын хоорай кууском, ССРЭ-ниң Архитекторлар эвилели, ССРЭ-ниң Чурукчулар эвилели болгаш ССРЭ-ниң Уран туруга амаде-низы «Кур черниң маадырлары-на» деп тураскаалдың эң эки төле-вилелин чогадыры дөш Бүгү-эвилелдин амын конкуру-зун чарлап тур. Тураскаалды Москвага ССРЭ-ниң Улус амыл-агыл чедишкени-ниниң делегелгенин дөвөскө-рине тургускан турар. Шыйыларын хоолап каан вапанга азы картонга кылдыр ужурулуг. Программныг онаалгада айтыл-ганын боттаар тураскаалдың теманига хамаарыштыр дөш шиттирлөгөң дөш дараанында шанналарын доктадыр: Бирги шаанал—2500 рубль; Ийги шаанал—1500 рубль; Макталаның үш шааналдары, кайымы-даа—500 рубль. Төлевиледи конкурака шала-биле (чалгыт ат-биле) кириер. Кол идеяны тайылбырлап би-жээни, төлевиледери конкураче чорудар. Кол идея тайылбырла-дынын адаанга авторнун фами-лиязын, азы болгаш адазынын адын, а ол ышкан өң адресин салган халтыг чагааны төлеви-леге капсырыр. Конкурака кирер төлевиле-лери: Москва, И-223, ССРЭ-ниң Улус амыл-агыл чедишкени-ниниң делегелгени. «Кур черниң маадырларына» деп тураскаал-дың конкурузуна — деп адрес-биле 1961 чылдын декабрь 20-ниң 20 шака чөдөр чорудар болгаш ол чорударда шалаан база төлевиледи хуусаанын айтыккан квитанция-биле дөжаар. Эске хоорайларда турар автор-

лар боттарынын төлевиледери 1961 чылдын декабрь 20-ден орай өз чорудар болгаш шала-нын база почта салбырынын тө-левиледи хулазон алганын дугайында квитанциянын дугайы-нын айттышшаан, почта салбы-рынын төлевиледи хулазон алганы-нын дугайында телеграмманы ССРЭ-ниң Улус амыл-агыл чеди-шкенинниң делегелгенин адресинче ол-ла хүн чорудар. Конкурустун программаныга болгаш программага айттылган хемчээлге дуушес төлевилел мате-риалдарын кирген таварылаа да азы оларны айттылган хуу-сааны соонда киргенде төлеви-ледин авторлары конкурака кир-дири өрте чөк болур. Конкурустун жоринин ССРЭ-ниң Культура министрствоунун дугаалы-биле томулар. Жорини келжигүнери конкурака ки-ришес. Конкурака келген төлевиле-лери 1962 чылдын январь 15-тен эгелээш делеп өргүзөр. Шанналар кирген төлевиле-лериң шолаларын суккан чагаа халтырын жориниң хураалыга чалып көөр болгаш авторларын аттарын пардалага чарлаар. Ар-тан, шолалар бижээн чагаа хал-тырын узутка чөк кылдыр. Конкурустун негеделери бол-гаш плаинаашкын материалдарын уран чүдү делегелериниң бол-гаш панорамаларың дирекция-зында (Москва, Московецка, 11) болгаш ССРЭ-ниң Чурукчу-лар эвилелинги секретариатын-дан (Москва, Горький кудумчуу, 25) айттырып ол болур. Шанналга кирген төлевиле-лдер уран чүдү делегелериниң бол-гаш панорамаларың дирекция-зын өңчүзү болу бээр. Конкурустун түнеленин чар-ла үндүренинги соонда 20-ден хей өвөс хонуктар шитинде төле-виле-лдер адагалатканын артар, ол хуусаада авторлар оларын де-дир негеп алыр ужурулуг. Айтылган хуусаанын соонда төлевиледи калагалат арттары-ның дугайында негеделин хулазон албас.

М. А. Сулов Чойбалсан аттыг үлетпур комбинадынга чораан

УЛАН-БАТОР. СЭТА-нын тусвай корреспондентизи Д. Бочаровтун дамчдыл турары: СЭНП ТК-нын Президиум кежигуну, СЭНП ТК-нын секретары М. А. Суловка баштаткан совет партия-казак төлөөлөрү июль 6-да Улан-Батортун Чойбалсан аттыг үлетпур комбинадынга чораан.

Комбинаттын девискээринге өр, хөтөөн ажалычыннар, инженерлер болгаш техниктер совет аалчыларга ики байыры чедиргенер. М. А. Сулов бүтүрүлгө чорудулаган соңурап, аныктар-биле, фабрика коллективтеринин кежигуннери-биле, кадрлар өр, хөтөөн ажалычыннар-биле, а ол ишхаш чехословак болгаш кыдат тусвай эрменчилер-биле найырадыг чугаалышкан.

Келген хүндүлүг аалчылар-ның демделел кытыр дептерге совет төлөөлөр мындыг бижикшикни кылган:

«Эргим эштер!

Силерини магалыг комбинадынар моол улустун чоругарады деп дурум сүзүлөр салдып турар. Мурнакчы техника-биле дериттинген, мергет-жилег кадрлар ажалычыннарлар болгаш тусвай эрменчилерди бо комбинат болза бодунун төрөөн Моолдун Араттын Революстуг партиязынын удуртулаганы-биле моол улустун чорудуу турарындун индустриализациянын политиказын челишкенини боттагылары турарынын чайыналчак тижээ болуп турар-дыр.

Бодунун төрөөн чуртунун адырынга болгаш чехословак-лишкенинге чаа улуг челишкенингерлиг болурун комбинаттын коллективинге күзеливизс.

Ю. А. ГАГАРИННИ ЯПОНИЯЖЕ ЧАЛААН

ТОКИО. (СЭТА). Атомнуг болгаш водородтук чепсенти хоругаары дээш, чепселенишкенини дүжүрери дээш делегейини 7-ги конференция-зы бо чылдын августта Токиога болуп эртер деп турар. Ол конференцияга хүндүлүг аалчы болуп олуржуру-биле Японияга келин деп чалаганы баштайгы уждудучу-номонаат Ю. А. Гагаринге атомнуг болгаш водородтук чепсенти хоругаары дээш демиселдин Бүгү-япон чөвүлели чоруткан. Делегейге баштайгы номикитиг уждудушкуну кылган Ю. А. Гагаринини ол делегей конференциязынга хүндүлүг аалчы болуп олуржурун тайбынча ынамшылдыг япон улус, а ол ишхаш бүгү делегейде тайбыны бымыглар болгаш айыл чок ерне-даа чурттарныч улустары улуг өөрүшкү-биле уткуур деп чалаганда айтыкан.

ТАНГАНЬИНАНЫН ХАМААРЫШПАС ЧОРУУН ЧАРЛААРЫНГА

ЛОНДОН. (СЭТА). Англияныч колониялар министриниң дмнатывын бэугаар алырга. Танганьинаның хаммаарышпас чоруну чарлаарын 1961 чылдын декабрь 28-тен декабрь 9-та кылдыр бээрлеткен.

ИЗРАИЛЕД ОНГАРГА РАКЕТАЗЫН САЛЫП ҮНДҮРГЕНИ

ЛОНДОН. (СЭТА). Рейтер агентизиниң корреспондентизиниң дамчдыл турары-биле алырга, июль 5-те Израильге Чер ортуз дайлынын эриктен сьезд алергейил тур деп резолюциянын түнелинде чугаалды тмвал. Сьезд МАРП-нин уставына киргени чамдык есперилелерни база байлыан.

Фототүзүл

Өөрүшкүнүң үндезини

ХАНОЙ. (СЭТА). Июль 4-те Москвага, кады кылган Вьетнам-совет дмнатывта ат салганын дугайын Хавойнуг бүгү-ле солтувары бирги арин-нарнында дмнатыв турар. «Иян Зав» солун дмнатывтыг бүтүрү-биле парзал үндүрген.

Совет Эвелелиниң болгаш Вьетнамчыч чактаар удуртукчуларынын аразынга чургаалжымшикчиарынын челишкениниң дөмүлүгүниң дугайында дмнатывы ВДР-ниң хөй-ниитизи дини-биле утказан. Вьетнам-совет найырал ниталелиниң дарганын орадакчымы Нуген Кхань Тоан СЭТА-нын корреспондентизинге беседизинга мынча деп чугаалаан: «Совет Эвелелиниң болгаш ВДР-ниң чактаар баштынарынниң ат салганы кады кылган дмнатыв—ол дээрге вьетнам улуска канчаар-даа аажок улуг өөрүшкүнүң үндезини-дир. Чугаалажым көргөн бүгү-ле айтырылганын, дамыктык мурунда бүгү-ниити тайбын камгалаарынын болгаш быжыгларынның дугайында айтырыгын талашы-биле ийи талашарын үзел-болгаларынның чангыс энтиг болганын дмнатывта дадеделел турарын бис онза дамыкшык-биле демделел тур бис. ВДР-ниң экономиказы, культуразын болгаш эртемниң хөгжүренини хөрөгте Совет Эвелелиниң дарам чок акы-дунма дузалалымына, а база ол ишхаш чуртту тайбын каттыштары дээр бистин улдузүстүң демисели оң дегини турары үнелел чепсел ужуру-дузалыг. Кады кылган дмнатыв бистин чурттарыны быжыг аразына найырады болгаш акы-дунмалышмы кады ажалыжалганын улам ырай быжыгларынга ийилги болуур».

Өлүрүчүлери болгаш үрегденкилери белеткээринге миллион-миллион долларны үндүрүп турар

НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). «Нью-Йорк таймс» солунун демделел турары-биле алырга, Латин Американын чурттарынның «иштики айыл чок чоруну калдырар» сорулгага «туолай шери» програмказын чешээрел бээрин» АКШ-тын чааа конгресстен дилзөн. «Нью-Йорк таймс» дмнатыв турары-биле алырга, латин-америк чурттарын чактарынга «шери» дузалалчы-зы» кылдыр чыл бүрүде үндүрүп берип турар 74 миллион долларны чылда 21 миллион доллар ол сорулгага чарыдаггылар.

«Хөорайларга болгаш агылатынган дайгы районнарга хөдөлүп шыдар, шикенгер согузга күштерин» тургузарына ол хөрөнчилери чарыдаан турар деп солун бижик турар. Мындык чепсентиг күштерин материалдыг ажилдар чүүдери «вертолеттар, харылаанын хөтөөлери, чүчү машиналары, улуг өвөс суднолар... болор болгаш парашютистерге эрежек чугула бүгү-ле чүүдөр, карах чакы төгүдүрер галгы бөйбөөлөр» деп «Нью-Йорк таймс» бижзөн.

Кроссвордту тыпканы

№ 149 «Шында» Б. Ондарныч тугусканы география кроссвордту А. Чаданба (Улус-Хем район), Ч. Ондар («Сүт-Хөл» совхозтун Алдан Мадыр салбырында), Ч. Кара-оол, С. Тас-оол («Улуг-Хая» совхозта), Мазылай Кары («Тээли» совхозта), О. Темир-оол (Барымы-Хемчик районун «Болшевик» колхозта), Н. Даака (Эрзин районун «Коммунизмче орук» колхозта) болгаш өскөлөр-даа мынчаар тыпкан: узун дургаар—Москва, Берлин, Шанхай, Тирана, Коломбо, Тегеран; доора дургаар—Бомбей, Варшава, Никосия, Саратов (азы Харьков) Мессина, Абакан.

ОБЛАСТЫҢ КИНОЭКРАННАРЫНГА

Arga
Черниц ырызы
деп кинону көрүңер.

Олимпий оюннарынга хаммаарыштыр

СПОРТ

Тайбынның, найырадын, чалым намынын чаңыл болган байырдалы—олимпий ойнары дөрт чыл болгаш—ла бир катап болуп турар. Чыл келген тууду-ва олимпий ойнарынын программазы калбарыл, оң киржикчилериниң саны өзүп турар. Чыжээ, 1948 чылда Лондонга өрткөн XIV олимпий ойнарынга 59 чурттарныч 4100 спортчулары кирешкен, а 1960 чылда Римге өрткөн XVII олимпиадага — 89 чурттарныч 5900 спортчулары кирешкен.

1964 чылда Токиога өрткөн олимпий ойнарынын программазын болгаш киржикчилериниң дугайында сөөлгү үедө чамдык таарымга чок чугаалар бар апарган. Делегейин олимпий комитетинин чамдык кежигуннери (апаа ол комитеттин президентин Эверд Бренделж база кирип турар) олимпий ойнарынын программаны кызырар дугайында чугаа күндүргөн. Олар олимпий ойнарынын программанын хөй бөмбүүн, бүт бөмбүүн, ол ишхаш гимнастикадан, бөдөлгөдөн, сугта эштинден, чик атлетикадан чамдык номерлерни кызырар деп санадылар.

Мындык санал чүгөл чиктигиниңкини бодурган. Спорттун олимпий хөвирлери шунту ден эргелет. Иччараа чөргө ойнар хөккөй хөргө, а спорттун оң хөвиринге маргылар хөргө чок — деп балдытталды хөргө чүү бөөр?

Төн чоокта чаа-ла делегейин олимпий комитети хөй бөмбүүн спорттун олимпий хөвириниң кылдыр санаан хирезинде-ле ам көзү бодунун шикитерин эскерттирн күзеп турар. Делегейин олимпий комитети хөрөгжөнөөрүн олимпий маргылаанын программазынга 800 метрге чарышты база немей кырген. Ам көзү чик атлетикадан олоон каш хөвирлери кызырар деп турарын агартыр чылдаган турбас ужурау.

ССРЭ-ниң олимпий комитети делегейин олимпий комитетиниң мындыг аялалыгын өвөс шикитери-биле чиг шөзөөрлери турарын алереткен. Совет Эвелелиниң спортчу хөй-ниитизи 1964 чылда Токиога болур олимпий ойнары Римге өрткөн ышхаш спорттун 22 хөвиринге өрткөн турарын чугула деп санап турар. Делегейин спортчу федерацияларынын удуртукчулары болгаш спортта мыак бүгү-ле

кижигери база-ла мындык болдады. Делегейин олимпий комитети олимпиаданың киржикчилериниң санын кызырары орадаладып, олимпиаданың организакчылары чурттар олимпий ойнарынга шекпелерин бажыч-биле терле хандырып шыдавас деп бадытталды үндүрүп турар. Ол дээрге олимпий шикчөөшкениниң төгүздөсине дөрт шактыктар. Амыг уенин олимпий шикчөөшкениниң үндөлекчи Кубертеиниң дайгакчыктыг принциптериниң бирөөсү болса, кажи бүтүрүнгө-ле олимпиадаге орук амык болуру болгай. Ову чедип алыры чугула сорулгаларын бирөөсү.

Маргыладаларын организакчыларынга бергелери амык өртөр аргалар бар. Бар эвес Илонянын найыссызлында спортчулар болгаш аалчылар хүлөөн алыр гостионалар чок, киржикчилер хөй болганын маргыладалар уаамыгар кире болза, олимпиаданың чамдык маргыладаларын шилдиге чуртуу-биле өскө дилтерге баш бурунгар өрттирн база болуур.

Олимпий программаны болгаш оң киржикчилериниң санын кызырар, ол ишхаш мурундагы олимпиаданың чепилоон чораан спортчулар дараазындагы олимпиадага болуун спортту адын катап камгалаар эрте чок дээр ийилги кадык эвес санаалдар болза, Э. Бренделж баштаан делегейин олимпий комитетиниң консервативтиг организакчы ишчилер бар чыдарын хөрөчөлөп турар. Бо дээрге, делегейин спорт шикчөөшкенинге дөрт шактыктар. Делегейин олимпий комитетиниң удуртукчулары ол организакчы өөс ораганнамы таар талашы-биле чамдык санааларга, алаңгы Совет Эвелелиниң болгаш социалист лагер чурттарынын санааларына удууланп, бодунун эриктөөрүн туружун камгалап турар.

Ужар чүүл хүнүнде Кызылга болгаш районнарга

Бөгүн, эртенгиниң 10 шакта аэропортна ССРЭ-ниң Агаар Флодунун хүнүн уткан байырлыг хурал болур. Эртенгиниң 11 шактан кежизиниң 5 шакта чедир чонну ужар хемелерге ужулар. Күзөлдүг кинилер 50 көпөөк-биле билет садып алгаш, бодунун төрөөн хоорайн самолеттан көөр.

Аэропорт девискээринге анзы-бүрү самолеттарныч болгаш вертолёттарныч делгелтези болур. Тайлыбырлачы кинилер ында бар. Чадаанга болгаш Сарыг-Селме эртенгиниң 11 шактан кежизиниң 5 шакта чедир чонну самолетна умудары база болуур. Дыштанылганы болгаш культураның Гастелло аттыг парыгынын ногоан театрынга аэропорттун уран чүүл коллективиниң концерти кежээ болур.

Редактор Д. Б. БАЙЫР-ООЛ.

КИНОТЕАТРЛАРГА

БӨГҮН
«ВЛКСМ-НИН 30 ЧЫЛЫ (улуг залга): «Дувүрээзиниң дүн» — 9.30, 11.30 шактарда. «Улуг поход»—1.30, 3.30 шактарда. «Чайгы шөлөөр үези» — 5.30, 7.30, 9.30 шактарда. (биче залга): Мультипликация—12.30, 2.30 шактарда. «Каан дээр»—4.30, 6.30, 8.30 шактарда.

«КАА-ХЕМ»: Мультипликация—10 шакта. «Буруу шаптыртканы» 1-ги кезээ (делгем экранниң)—11.15, 1.15 шактарда. 2-ги кезээ—3.15, 5.15 шактарда. «Кер-Огуз» (делгем экраның)—7.15, 9.15 шактарда.

«ВОСТОК»: «Сөөк өнүктери»—11.15, 1.15 шактарда.

«Амырдал эгелээр»—3.15, 5.15, 7.15, 9.15 шактарда.

ЧАЛГЫ КИНОТЕАТРГА: «Орук баксыраан үезе»—5, 7, 9 шактарда.

ТЫВА ОБЛАСТЫҢ ХӨГЖҮМ-ШИИ ТЕАТРЫ
Парка кечер театрга
БАЙЫРЛАЛ КОНЦЕРТИ
Эгелээри — хүндүскүнүң 3 шакта.
Касса эртенгиниң 10 шактан эгелеп ажалдаар.
ДИРЕКЦИЯ.

Кызыл хоорайнын Кызыл партизан кудуучузу № 1 бажының 9 кварталында чуртпап турар Валентина Васильевна Павлова Алтай крайыныч Байск хоорайныч Ангарская кудуучузу № 74 бажында чуртпап турар Владимир Сергеевич Пановтан чардыр дугайында хөрөкөтү көдүрүп турар. Ук хөрөкөт Кызыл хоорайнын улус судунга көөр.

МАРП-ниң XIV съездизинде

УЛАН-БАТОР. (СЭТА). Моолдун Араттын Революстуг партиязын XIV съездизиниң хуралыга МАРП ТК-нын өчүт иделелиниң талашы-биле резолюцияны бир үн-биле хүдөп алган.

Резолюцияда чугаалал турары болза: улус-демократтыг тургузууну турун келгениниң 40 чылдарын дургузуда моол улустун чедип алган бүтү челишкенини, феодалдык ортамык үедө социалисттиг нитилел тургузуге оң боттадырган шуралшыкы—ол дээрге хөгжүдүңгү чурттарны капиталистиң өвөс оруктап хөгжүрүвүн дугайында лениниң өөрөгенин амырдалга боттадыргалынын байгакчыктыг түнели, марксизм-лениниң идеяларын чарыктык улуг күжүрүн, МАРП-ниң политиказын шымшымы, МАР-нын болгаш ССРЭ-ниң улустарын, социалист лагериниң бүтү улустарын акы-дунма найырадыны боттузас күчүтүвүн чайыналчак хөрөкөти болур деп сьезд демделел тур.

Моод улуска национал болгаш социал талашы-биле эргешөөни тысырынга оң революстуг чаалап алышыкыларын дайымыннын камагаларына бүгү-ле чүүдери кылганы дээр, чурттуң хөй-хөй чүс чылдарда хөгжүдүңгү чорун узутулар болгаш «оң экономиказын база культуразын чехословакчины хандырар хөргө, улустун чагай-байдалын чайгылыш чокка беддер хөргө акы-дунма ак-сеткиңиң интернационалды дузалалчыны өөргүскени дээр улуг совет улуска болгаш ханы мерген Совет Эвелелиниң Коммунисттиг партиязын чурттин ханымыннан өөрүп четтиришкенин партияның бүтү кежигуннери-нин болгаш МАР-нын ажалык чоннарын «өмүзээндө сьезд илергейлел турар.

тарынны акы-дунма найырадыг харылааларын, чангыс өвөн болгаш сырый каттыкшыкынын быжыглары, оларын «бот-боттарыга дузалалыга болгаш сырый кады, ажалыжалга болза, социализмин болгаш коммунизмни тургузушкунуңа оларын челишкенириниң кол үндөзүн болур.

Резолюция МАР-нын иштики байдалын быжыккамын демделел, экономика болгаш культуру тургузушкунуңа моон сонгааргы сорулгаларын төмөлдүп турар. Марксизм-лениниң тилдегелиг турувун ада-биле Моолдун Араттын Революстуг партияны бистин чуртууска социализмин тургузар дээр демиселге чаа-чаа тилдегелерге моол улусту чедир дээринге быжыг бүзүрлени сьезд илергейил тур деп резолюциянын түнелинде чугаалалды тмвал. Сьезд МАРП-нин уставына киргени чамдык есперилелерни база байлыан.

Моолдун үлетпурунун баштайгызы — Улан-Баторда Чойбалсан аттыг үлетпур комбинатын продукция бүдүрүшкүнүңүзү турар. Ол бүдүрүлгөдө дөрт муң амыг кижи амырдал турар. Байырла-

га алдар кылдыр бүдүрүлгө оналгаларын хуусаа бенинде күөөсүдүр дээр чарыш калбарган. Комбинаттын иди кылдыр фабриказы чарышта база бирги чери ээлеп турар. ЧУРУКТА: даарыныга це-

гиниң участогунуң профзаил болуучуну организакчы Д. Чойрөг шилчир вымпелди социализм чарыштын мурнакчы Л. Басанжава тыгып турары. СЭТА-нын фотохрониказы.

Айыл чок чорук Чөвүлелинде

НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). Июль 5-те Айыл чок чорук Чөвүлели Кувейтиде байдалын дугайында айтырыгы чугаалажым көөрүн катап эгелөөн. Ирактын төлөөлекчин Па-чачи бир дугаарында санал берген. Ам бо үедө англи шери-лер Кувейтин бүтүрү-биле эжелеп алган болгаш ук чуртта национал-хосталгалыг шикчөөшкенин бээрар орадалдып турар деп ол медделзөн. Пачачи англи колони-затторларга улур Кувейтин улдузун демиселини төөгү-түн төлөргө чугаалаан. Кувейт Иракка дамаралык турар деп чүвө төөгү талашы-биле бадытатынган, мынча-ган Ирактын чааа Кувейтиге бодунун эрелерин тайбын арга-биле катап тургузун алы-рын бөдөл турар.

Кувейтиде бодунун эрелерин-де ойталавас болгаш өскө улустарын дегимчезин алыр деп Пачачи демделзөн. Кувейтин бодунун шери-лериниң үндүрени англи чаааа хүч-көчүлүн бола шикитирээр аргасын ол чурттуң улдузга Чөвүлелинге ол саналды.

Дараазында санал берген Совет Эвелелиниң төлөөлекчи В. А. Зориниң медделзени бола, тайбын болгаш айыл чок чорукка ажалын турар болуушкуну чугаалажым көөр ужуру Айыл чок чорук Чөвүлелиге база катап таварышкан. Үш неделя кире уениң мур-нунда Англия бодунун колони-яларынын бирээни — Кувейт протектораттын хаммаарышпас болурун чарлаан деп чүвө билдирген Зорин демделзөн. Мындык болза-даа реактивтиг самолеттар болгаш барык ол шакта тавыштал, дайынны чорудурун болга-зырлангай өскө-да чепсестери-биле хандырынган олоон хөй англи шери-лерини Кувейтин девискээринче кырген. Кувейтин девискээринче бодунун шери-лерин киргенин болгаш ол районда шери-г болуп мөнөөн алганын Англия Ирактын талазында болур агрессияга ойтур шавышкынын организакчыры-га чым турар дээр аяныг

чүвө-биле агартып турар-дыр. Мындык болза-даа ол чылдар-да, оларын болды-биле болза улуг агрессия ол девискээрге хаммаарыштыр Ирактын «агресси болгалары» чайдалып турар.

Американын Каттышкан Штаттарынын төлөөлекчи Пиллмотон бодунун шери-лерин Кувейтиге киргенин шикитирээш. Англия шын кылган-дыр деп чугулаар, чүгө дээрге, өң болды-биле алырга, ол чорук Чоокку Чөн чүкте тайбыны «камагал» турар. Хуралда он сөөлүдө санал берген Каттышкан Араб Республиказын төлөөлекчи Латиф Кувейтиге англи шери-лерин киргени-биле хол-баштыр харылаашкынын илергейлөөн. Кувейтин девискээринге бодунун эрелери катап тургузарын тайбын арга-биле шикитирээр бөдөл турар дугайында Ирактын чааанын медделелинге ол байыр чедирген. Кувейтиде англи шери-лерин дөлдөрдөн чайла-дып үндүрени Латиф бодунун төлөөлери «өмүзээндө» берген болгаш бо айты-рыгы араб чурттарын Лига-зынга көөр кылдыр дамчыдып бөөрүн савалдан база араб улустар боттарынын маргы-лаалыг айтырылганын ботта-ры шикитирээр ужуруларын демделзөн.

РЕДАКЦИЯНЫ АДРЕЗИ: Кызыл, Шетинкин кудуучуу, бажы № 3 ТЕЛЕФОНАРИ: редакторун 24-63, редакторун орадакчыныч 35-24, пропаганда кидизиниң 23-54, харысалгалыг секретарын болгаш харысалгалыг дежурыйныч 23-35, көдө ажал-агыл кидизиниң 25-38, партияны амырдал болгаш культуру амырдал кидизиниң 37-13, иштики информация кидизиниң 20-60, чагаа болгаш совет тургузуу кидизиниң 21-27, үлетпур болгаш транспорт кидизиниң 22-64, бугалтарынныч 31-75, корректорларын 21-47. Солун келбейн барганда 32-75 телефонче долгаар.

Чагы № 1446. Культура эргелелиниң типографиясы.